

Marker Vindpark AS
c/o Scanergy AS
Maridalsveien 91
0461 OSLO

Vår dato: 01.12.2017
Vår ref.: 201200476-225
Arkiv: 511
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Marthe Laureen Dahl Zimmer

Marker Vindpark AS - Vedtak om planendring for Høgås og Joarknatten vindkraftverk i Marker kommune, Østfold fylke

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) meddeler herved i medhold av energiloven § 3-1 Marker Vindpark AS endret konsesjon for Høgås og Joarknatten vindkraftverk. Konsesjonsendringene omfatter ny adkomstvei til de to planområdene, ny plassering av transformatorstasjonen og endret spenningsnivå til 47 kV.

Bakgrunn

NVE meddelte den 20.12.2013 E.ON Wind Norway, Branch of E.ON Wind of Norway konsesjon til å bygge og drive Høgås og Joarknatten vindkraftverk med tilhørende nettilknytning i Marker kommune. Det er gitt konsesjon for en installert effekt på inntil 90 MW. NVEs vedtak ble stadfestet av Olje- og energidepartementet 22.11.2016.

Anleggskonsesjonen har i ettertid blitt oppdatert i henhold til OEDs vedtak og overført til ny eier av prosjektet. Gjeldende anleggskonsesjon for Høgås og Joarknatten vindkraftverk er datert 14.02.2017.

Søknad

Den 21.08.2017 mottok NVE søknad om endring av konsesjon til Høgås og Joarknatten vindkraftverk. Endringen innebærer ny adkomstvei til de to planområdene og ny plassering av transformatorstasjonen. Ny adkomstvei vil ta utgangspunkt i avkjørselen ved Kjølens sportssenter der adkomstveien til Joarknatten vindkraftverk vil gå vestover langs FV 128 (gamle E-18 - Svenskeveien) før den svinger av og går videre nordover langs Brutjernveien. Adkomstveien til Høgås vindkraftverk vil gå sørover fra Kjølens sportssenter ca. 900 meter før den møter planområdet.

Som følge av at adkomstveien til Joarknatten vindkraftverk er endret er også transformatorstasjonen flyttet slik at den er samlokalisert med den nye adkomstveien. Spenningsnivået på høyspentsiden i transformatorstasjonen søkes også endret fra 52 kV til 47 kV. Ny adkomstvei til planområdene er fremmet som følge av nyetablerte E18 og Statens vegvesen (SVV) sitt ønske om å unngå direkte avkjørsel til planområdene.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVEs behandling

Søknad om planendring ble sendt til NVE sammen med miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan den 21.08.2017. Søknaden ble sendt ut på høring til Marker kommune, Østfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Østfold, Statens vegvesen region midt, og Marker orienteringslag den 03.10.2017. Samtidig ble søknaden, i tråd med Espookonvensjonen artikkel 3, sendt på høring til Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Värmlands Län og Årjängs kommune. NVE har mottatt 8 uttalelser. Sammendrag av uttalelsene er i vedlegg 1.

I forbindelse med høringen arrangerte NVE høringsmøte med Marker kommune den 24.10.2017, etterfulgt av en befarung av planområdene til de to vindkraftverkene.

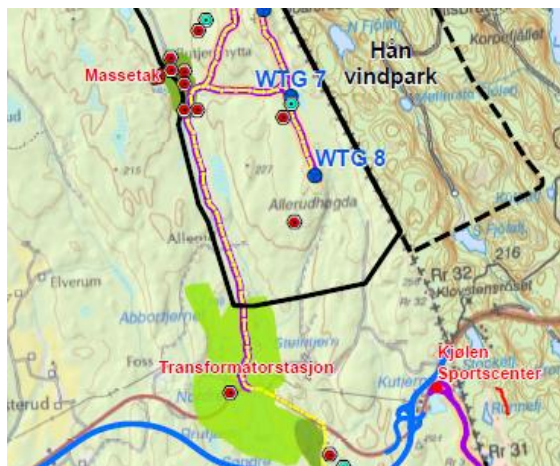
Tilleggsopplysninger

Tiltakshaver skriver at NVE vil motta en endrings søknad som omhandler nettilknytningen til vindkraftverket i løpet av høsten. Endringer går ut på å kable den konsesjonsgitte kraftledningen fra transformatorstasjonen til vindkraftverket, og videre frem til Ørje transformatorstasjon. Kabelen vil ha en lengde på 5,7 meter og vil føres frem langs FV 128 (gamle E18) og deretter langs gang og sykkelvei frem til transformatorstasjonen i Ørje. Beskrivelse av dette anlegget kommer i egen planendringssøknad og egen MTA for nettilknytningen.

NVEs vurdering

Ny adkomstvei

Adkomstveien til begge planområder vil ha avkjørsel fra E18 ved Kjølen sportssenter. Adkomstveien til Joarknatten vil følge FV 128 før den tar av og følger Brutjernveien nordover. Ved avkjørselen til Brutjernveien er det behov for å endre kurvaturen noe som medfører at et mindre skogsparti må fjernes. Tiltakshaver skriver at den konsesjonsgitte traséen var planlagt å følge den eksisterende traktorveien Grenseroa. Brutjernveien er betydelig rettere en Grenseroa noe som innebærer mindre behov for tilpassinger/ utbedringer av veien. Brutjernveien er tidligere også blitt benyttet av tung anleggstrafikk fra eksisterende massetaket som ligger ved Butjernet. Med unntak av 650 meter fra avkjørselen ved FV 128 og frem til planområdet ligger Brutjernveien innenfor planområdet til Joarknatten. Ved Butjernet hvor massetaket ligger, vil adkomstveien svinge østover hvor den etter ca. 100 meter vil dele seg i to, der transporter inn mot de to sørligste turbinene vil svinge til høyre, og til venstre for de øvrige vindturbinene.

Kart over adkomstveien til Joarknatten. Avkjørsel ved Kjølen sportssenter til høyre i kartet.

Etter NVEs vurdering er utnyttning av det eksisterende veinettet et godt utgangspunkt for å minimere terrenginngrep. Prosjektet i sin helhet vil benytte seg av totalt ca. 5 km eksisterende skogsbilveier i planområdene som delvis vil bli oppgradert avhengig av veiens tilstand og behov. Brutjernveien vil måtte oppgraderes noe, men dette kan etter NVEs vurdering utføres på en skånsom måte slik at en hensyntar naturverdiene rundt Nordre Brutjern og Butjernet. NVE legger til grunn at den omsøkte adkomstveien vil medføre færre terrenginngrep sammenlignet med den opprinnelige konsesjonsgitte adkomstveien langs Grenseroa.

Adkomstveien til Høgås vindkraftverk vil gå sørover ved idrettsbygget til Kjølens sportssenter. Den konsesjonsgitte adkomstveien er ikke lenger egnet grunnet den nye broen som er etablert over Slorebyveien (Håbybrua). I tillegg til at SVV ikke ønsker en direkte avkjørsel fra E18. I søknaden er det skissert et nordre og en søndre alternativ for avkjørsel ved Kjølens sportssenter. Under befaringen den 24.10.2017 opplyste tiltakshaver at de har valgt å gå for nordre alternativet, altså avkjørselen vil svinge inn nord for bygget til Kjølens sportssenter og videre sørover mot planområdet. Opprinnelig var hovedalternativet å gå sør for bygget, men tiltakshaver har i ettertid vurdert det nordre alternativet til å være mest egnet for turbintransport inn til planområdet. Tiltakshaver bekrefter også at dette er avklart med Kjølens sportssenter. Adkomstveien til Høgås vil være noe lenger enn den konsesjonsgitte adkomstveien, men med ny trasé vil en unngå utvidelse og utbedring av Slorebyveien som ligger i nærheten til Gørrtjern/Sørtjern som er vurdert til å være et verdifullt naturområde. Det omsøkte adkomstalternativet vil også ha mindre høydeforskjell fra avkjørsel og frem til første turbin, noe som vil redusere terrenginngrepene. Fylkesmannen mener det kan sees på som positivt at ny adkomstvei til Høgås legges utenfor området ved Gørrtjern/Sørtjern og Stormosen, men stiller seg likevel spørrende til om det nye alternativet er det mest gunstige da forrige alternativ var med forutsetning om skånsomt terrengarbeid med en utvidelse i østlig retning. Fylkesmannen legger også til grunn at det likevel skal utføres gravearbeid langs Slorebyveien i forbindelse med fremføring av jordkabel til Høgås.

Kart over adkomstveien til Høgås fra Kjølens sportssenter (markert i lilla).

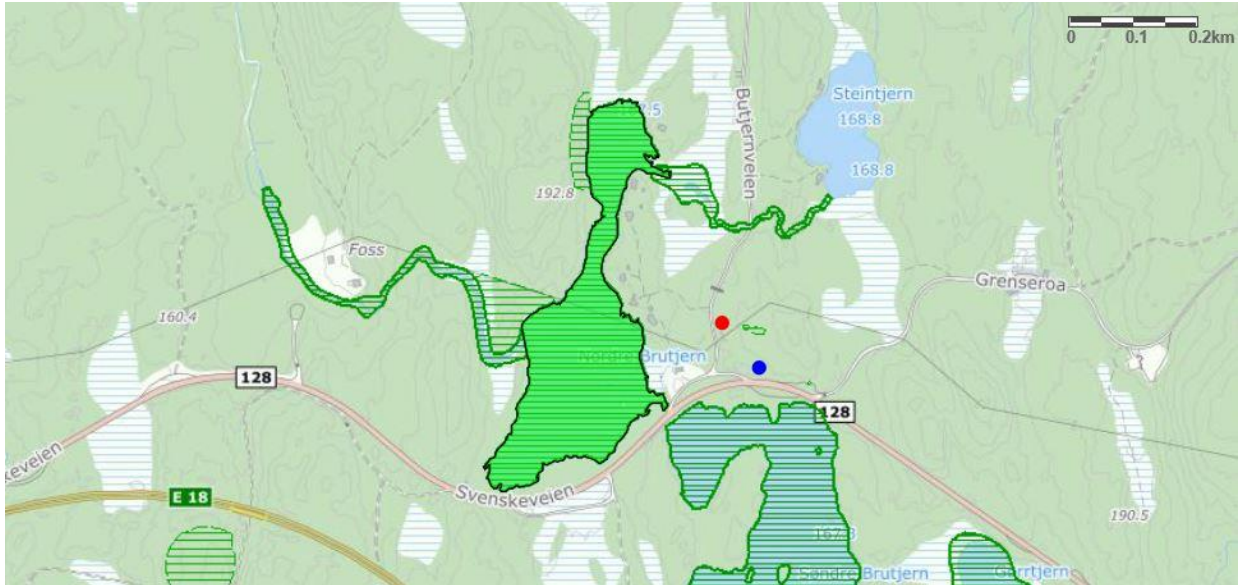
Den 24.10.2017 befarte NVE traséen for ny adkomstvei til Høgås vindkraftverk. Adkomstveien til Høgås vil medføre ca. 1 km med ny vei sammenlignet med den konsesjonsgitte veiløsningen. Veien vil komme inn nord for planområdet og er dermed trukket vekk fra det verdifulle naturområdet ved Gørrtjern/Sørtjern og Stormosen. NVE konstaterer at det berørte området hvor ny adkomstvei planlegges inngår i influensområdet til konsekvensutredningen som ble laget i forbindelse med konsesjonsbehandlingen. I følge karttjenester som Artskart og Naturbase er det ikke registrert noen

rødlistede arter eller verdifulle naturtyper langs traséen, bortsett fra en registrering av gubbeskjegg (NT) som tiltakshaver allerede har tatt hensyn til ved detaljplanlegging av veitraséen. NVE har vurdert virkningene av det nye adkomstalternativet til å være små. Etter NVEs vurdering er det omsøkte alternativet en bedre løsning for å redusere virkninger for Gjølssjøen naturreservat, Stormosen og Brutjernområdene. Anleggsarbeidet langs Slorbyveien vil kun være knyttet til kabelføring, noe NVE mener kan gjennomføres skånsomt slik at en hensyntar naturverdiene som ligger på vestsiden av veien. I tillegg er det en fordel av anleggstrafikken langs nevnte skogsveien blir redusert. NVE legger også til grunn av tiltakshaver har inngått avtale med Kjøløen sportssenter om hvordan veien skal utformes mht skiløyper i området.

Ny plassering av transformatorstasjonen

Det fremgår i søknaden at tiltakshaver mener det er en fordel å samlokalisere transformatorstasjonen og adkomst til Joarknatten, og søker å flytte den ca. 120 meter i nordvestlig retning slik at den ligger langs Brutjernveien. Ny plassering av transformatorstasjonen tar også utgangspunkt i at den konsesjonsgitte kraftledningen mellom transformatorstasjonen og Ørje transformatorstasjon på et senere tidspunkt vil bli omsøkt med kabel for hele strekningen. Transformatorstasjonen vil også inkludere et kontrollrom og oppholdsrom. Det vil legges til rette for en fremtidig tilknytning av Hån vindkraftverk i Sverige. Tiltakshaver vurderer virkningene av den nye plasseringen vil være tilnærmet lik den konsesjonsgitte plasseringen. Ny plassering ligger innenfor et området som i konsekvensutredningen til konsesjonsbehandlingen er vurdert som en viktig naturtype (Brutjernområdene). Flere høringsparter har lagt vekt på stasjonens potensielle virkninger for Brutjernområdene. Fylkesmannen mener at ny plassering av transformatorstasjonen kan være mer konfliktfull enn opprinnelig plassering mtp. naturverdier og vannets løp i området. Fylkeskommunen skriver at ny plassering av transformatorstasjon ligger innenfor et område som er definert som viktig naturtype i Naturbasen. Fylkesmannen mener kartgrunnlaget er så grovt at det er vanskelig å ta stilling til om transformatorstasjonen kommer i direkte konflikt med noen av de registrerte rødlistartene i området.

I følge Naturbase er Brutjernområdene et skogstjern med høy PH-verdi som gjør områdene attraktivt for sjeldne virvelløse arter. Det er øyestikkerfaunaen som gjør området spesielt verdifullt. Som naturtype er lokaliteten vurdert som svært viktig (A). I forbindelse med utarbeiding av ny E18 ble det tatt hensyn til lokaliteten ved at veien ble lagt utenfor området for å unngå økt saltinnhold i vannet og økt trafikk. NVE konstaterer at både trafikk langs adkomstveien og anleggsarbeid knyttet til bygging av transformatorstasjonen kan påvirke faunaen nær Brutjernområdene. NVE legger imidlertid til grunn av anleggsarbeidet vil pågå i en begrenset periode. Dette gjelder også den økte anleggstrafikken langs Brutjernveien og inn til Joarknatten. Etter at vindkraftverket er satt i drift vil det være begrenset med trafikk langs veien. NVE konstaterer også at plassering av transformatorstasjon ikke ligger innenfor Naturbase sin avgrensning av området. Videre legger NVE til grunn at ny plassering av transformatorstasjonen er mindre eksponert sammenlignet med den konsesjonsgitte plasseringen. Stasjonen vil ligge langs Brutjernveien istedenfor FV 128, og tomten ligger lavere i terrenget med delvis tett skog rundt. Marker kommune har ingen kommentarer til ny adkomstvei og ny plassering av felles transformatorstasjon da de mener endringen representerer en forbedring av prosjektet.

Hentet fra Naturbase <http://faktaark.naturbase.no/naturtype?id=BN00112520>. Rød prikk viser ca. ny plassering av transformatorstasjon. Blå prikk viser ca. den konsesjonsgitte plasseringen. Grønt skravert område viser Brutjernområdene.

I anleggskonsesjonen står det under post 12. at det i detaljplanen skal utarbeides en vurdering av en flytting av transformatorstasjonen for Høgås og Joarknatten vindkraftverk, slik at det unngås kraftledning over Brutjernene (...). Tiltakshaver skriver at ny plassering av transformatorstasjonen tar utgangspunkt i at videre nettilknytning mot transformatorstasjonen i Ørje skal skje gjennom kabel langs adkomstveien og videre langs Fv 128. Sistnevnte løsning fremmes i en egen planendringssøknad til NVE.

NVE konstaterer at de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen og konsesjonsvedtak av 20.12.2013. Etter den tid har prosjektet blitt betydelig redusert i form av mindre planområdet og færre turbiner og tiltaket vil ikke berøre naturmangfoldet utover det som ble lagt til grunn i konsesjonsbehandlingen. Det er derfor ikke gjort nye vurderinger etter naturmangfoldloven kapittel II i dette vedtaket.

Behandling av planendringssøknader ifm detaljplan og MTA

Fylkesmannen stiller spørsmål til hvor store endringer som kan gjøres uten at det kreves vanlig høring av søknaden. Fylkesmannen mener endringene innebærer til dels store inngrep i naturen som ikke er vurdert gjennom tidligere saksbehandling.

Ved søknader om konsesjonsendringer vurderer NVE alltid omfanget av høringsrunden. Dersom NVE etter en konkret vurdering finner at endringssøknaden ikke utløser vesentlige virkninger vil normalt høringen ha ett begrenset omfang, eller at NVE finner det ubetenkelig å unnlate høring. I denne saken ble søknaden om endringer sendt på høring til Fylkesmannen, Fylkeskommunen, kommunen, Statens vegvesen og Marker orienteringsslag, i tillegg til myndigheter i Sverige.

Etter NVEs vurdering er søknaden, kunnskapsgrunnlaget fra konsesjonsbehandlingen av vindkraftverkene, innspill fra høringsrunden sammen med utført befaring og gjennomgang av kartdatabaser (artskart, Naturbase o.l.), tilstrekkelig for å kunne treffe et vedtak i denne saken.

NVEs vedtak

I medhold av energiloven § 3-1 gir NVE etter en helhetlig vurdering Marker Vindpark AS konsesjonsendring for Høgås og Joarknatten vindkraftverk. Det gis tillatelse til ny adkomstvei til Høgås og Joarknatten vindkraftverk og ny plassering av transformatorstasjonen med endret spenningsnivå. NVE har vektlagt at endringene medfører reduserte terrenginngrep og at transformatorstasjonen blir mindre eksponert. NVE konstaterer at prosjektet i henhold til konsesjonen av 14.02.2017 er betydelig redusert ved at planområdet er mindre med færre turbiner. Tiltaket vil nå berøre naturmangfoldet i noe mindre omfang enn det som ble lagt til grunn i konsesjonsbehandlingen.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet frem til partene jf. Forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. NVE foretrekker elektronisk oversendelse til den sentrale eposten nve@nve.no.

NVE ber tiltakshaver underrette grunneiere og rettighetshavere om vedtaket jf. Forvaltningsloven kapittel V. Underretningen skal etter forvaltningsloven gi opplysninger bla. om klageadgang, klagefrist og retten til å se sakens dokumenter.

Med hilsen

Arne Olsen
seksjonssjef

Marthe Laureen Dahl Zimmer
Rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Østfold
Marker kommune
Marker Orienteringslag
Scanergy AS
Østfold fylkeskommune
Bjørn Borgund
Fylkesmannen i Østfold
Länsstyrelsen Värmland

Marker kommune
Marker Orienteringslag
Naturvårdsverket
Scanergy AS
Scanergy AS v/Tor Arne Pedersen
Statens vegvesen - region øst
Østfold fylkeskommune
Årjäng kommune

Vedlegg 1. Sammendrag av høringsuttalelser

Marker kommune har i brev av 25.10.2017 følgende kommentarer til MTA- og detaljplanen:

- *Deponering av overskuddsmasser skal avklare underveis. Hvis det bli krav om deponi på godkjent plass, er deler av Holo massetak regulert som deponi.*
- *Midlertidige tiltak må ikke vær i konflikt med «sårbare områder» som naturmiljøer, rødlistede arter eller kulturminner. Generelt må hensynet til biologisk mangfold, slik det fremgår av høringsinnspill fra Motvindkraft og Fylkesmannen vies nødvendig oppmerksomhet.*
- *Støyende arbeid nær bebyggelse skal ikke foregå i et gitt tidspunkt av døgnet. Tidsangivelse i plan oppfattes som skrivefeil. Det er ikke sagt noe om arbeider på søndager og helligdager, som bør kunne være stille tidspunkt.*
- *Marker kommune har fokus på bekjempelse av uønskede arter. I forhold til fare for spredning av disse artene må det tas tilstrekkelig hensyn knyttet til rengjøring av maskiner og utstyr ved flytting.*
- *Marker kommune oppfatter ikke at uttalelsene fra luftforsvaret er til hinder for sensorstyrt lysmerking, men ønsker dette bekreftet i planen.*
- *Kommunens synspunkter i forhold til bygningers påvirkning av lyd og skyggekast ble i hovedsak avklart på møtet.*

Videre skriver kommunen at de har tidlig i fasen blitt involvert i arbeidet med planene ved at administrasjonen har hatt flere møter med Rambøll som har utarbeidet planene på vegne av tiltakshaver. Kommunen har ingen kommentar til planendringssøknaden da de mener endringene representerer en forbedring av prosjektet.

Ärjängs kommune skriver i brev av 01.11.2017 at de med forutsetning at anleggsfasen og drift av vindkraftverkene ikke medfører noen negative virkninger i form av støy og skyggekast av eiendommer i Ärjängs kommune og at hensyn til naturlivet, blant annet fugler og flaggermus ivaretas, ikke har noen kommentarer til planene.

Länsstyrelsen Värmland skriver i brev av 24.10.2017 at de står fast ved at utbyggingen av vindkraftverkene vil medføre negative visuelle virkninger på kulturminner og kulturmiljøet i og ved DANO-området. Länsstyrelsen mener de visuelle virkningene vil reduserer mennesker mulighet til å forstå og oppleve kulturlandskapet dimensjoner i det som i dag oppleves som et uberørt villmarksområde.

Fylkesmannen i Østfold skriver i brev av 23.10.2017 påpeker at det er manglende kunnskap om biologisk mangfold i planområdene, noe de også påpekte i konsesjonsprosessen. Det er viktig at det tas særlig hensyn til hydrologien i området, at den endres i minst mulig grad av hensyn til biotopene i området. Fylkesmannen har mottatt informasjon om at det kan være kreps mellom Butjern og nordre Brutjern, og ørret finnes i begge vannene, og mener det er utfordrende at det legges opp til ytterligere anleggstrafikk i tillegg til at det må utføres utbedringer av den eksisterende veien. Det er viktig å unngå tilslamming, utslipp av spisse finpartikler som kan skade gjeller eller annen forurensing av vann og bekkesystemer. Fylkesmannen nevner også at det mangler en redegjørelse for fundamentene til turbinene som mest sannsynlig vil være «fjellforankret» og hvordan boreslam eller annet er tenkt håndtert. Videre skriver de at Brutjernområdene er unikt med tanke på alle øyenstikkerartene som finnes

der, og at Statens Vegvesen har unngått tjernene ved fremføring av ny E18 for å unngå økt saltinnhold i vannene.

Fylkesmannen mener det kan sees på som positivt at ny adkomstvei til Høgås legges utenfor området ved Gørrtjern/Sørtjern og Stormosen, men med forutsetning om skånsomt terrengarbeid med utvidelse i østlig retning kunne konsesjonsgitte alternativ likevel være mest gunstig totalt sett da det likevel må utføres gravearbeid langs veien i forbindelse med fremføring av jordkabel. Fylkesmannen savner mer detaljert informasjon om hva slags inngrep og terrengutfyllinger som er nødvendig for å etablere begge adkomstveier, og hva slags massebalanse det vil bli i prosjektet. Videre skrives det at ny plassering av transformatorstasjonen kan være mer konfliktfull enn opprinnelig plassering mtp naturverdier og vannets løp i området.

Fylkesmannen mener at lokalitetene med naturverdier bør vurderes skjermet med anleggsgjerde eller markering i terrenget for å unngå uplanlagte og uønskede hendelser i disse. Det vises til mottatt informasjon fra biolog Spikkeland om et spesielt verdifullt område/dalsøkk ca. 300 meter sørvest for toppen Joarknatten som også bør sikres mot inngrep.

Fylkesmannen mener at en vurdering av støyfølsom bruk må sees i sammenheng med innhentet informasjon fra kommunen/matrikkelen. Det vises til et eksempel der et av de 10 byggene som vil få et støynivå over anbefalt grenseverdi og som er vurdert med ikke støyfølsom bruk, er i matrikkelen er registrert som bygningstype 161 (hytte, sommerhus og lignende fritidsbygg). Fylkesmannen mener det er irrelevant for vurdering av konsesjonsvilkåret hvorvidt tiltakshaver og grunneier er enige om at bygningene ikke er støyfølsomme. Man kan ikke ved privatrettslige avtaler se bort fra offentlige føringer. Fylkesmannen mener at enten må vindkraftprosjektet tilpasses eksisterende støyfølsom bebyggelse eller så må den støyfølsomme bebyggelsen fjernes, under forutsetning av at privatrettslige forhold er avklart og nødvendig tillatelse til riving kan gis.

Fylkesmannen savner en redegjørelse fra NVE om hvor store endringer som kan gjøres uten at det kreves vanlig høring av søknaden. Fylkesmannen mener endringene innebærer til dels store inngrep i naturen som ikke er vurdert gjennom tidligere saksbehandling. Fylkesmannen mener detaljplankartene er for lite detaljerte som gjør at det er vanskelig å uttale seg til den planlagte arealbruken i prosjektet.

Østfold fylkeskommune skriver i brev av 24.10.2017 at det er utfordrende å få oversikt over de faktiske virkningene av de planendringene som er omsøkt da oversendt materiale er lite detaljert og målestokken i liten grad egnet til detaljplanlegging. Det vises til Fylkesmannen sin vurdering av naturhensyn og ber om at disse blir lyttet til. De mener videre at NVE må vurdere om det skal stilles krav om rekkefølge for gjennomføring av avbøtende tiltak. Fylkeskommunen skriver at ny plassering av transformatorstasjon ligger innenfor et område som er definert som viktig naturtype i Naturbasen. Fylkesmannen mener kartgrunnlaget er så grovt at det er vanskelig å ta stilling til om transformatorstasjonen kommer i direkte konflikt med noen av de registrerte rødlisteartene i området. Fylkeskommunen skriver at det er behov for deponiplass må avklare så tidlig som mulig. Maser bør søkes nyttes som ressurs, og det bør foreligge en plan for god håndtering av masser før anleggsarbeidet starter. Planen må også omfatte arealer for mellomlager av masser og komponenter samt krav om istandsetting av disse. Ideelt sett burde dette være en del av MTA. Fylkeskommunen påpeker at tiltakshaver må i tillegg til overordnede prinsipper ift ivaretagelse av drikkevann, ta hensyn til vannmiljøet og de miljømålene som er fastsatt til vannforekomstene. Det må vurderes etter vannforskriften §12, om tiltaket kan føre til forringelse av miljøtilstanden i vann.

Fylkeskommunen er skeptiske til fremgangsmåten med at tiltakshaver inngår avtaler med grunneiere som skal kompensere for støyvirkninger for bygg med støyfølsom bruk. De ønsker at det gjøres en vurdering om dette er godt nok iht kravene satt i støyforskriften. Slik fylkeskommunen ser det vil det

være en «tålt ulempe», men de støyfølsomme bygningene dette gjelder vil være fritt omsettelige, og en minnelig avtale har i prinsippet ikke løst støyutfordringen.

Fylkeskommunen viser til tidligere uttalelser der de ønsker at vindturbinene lysesettes med sensorstyrt hinderbelysning, med så lav lysintensitet slik at lysforurensingen ovenfor vernet vassdrag og kulturmiljø blir så minimal som mulig. Området ligger få kilometer fra, og i synsranden til Haldenkanalen. Haldenkanalen skal innen 2020 bli fredet, og anlegget er vurdert til å ha nasjonal verdi som representant for våre nasjonale industrihistorie.

Statens vegvesen (SVV) skriver i brev av 23.10.2017 at de har samarbeidet med tiltakshaver om de nye veiløsningene som MTA skisserer. SVV har gitt vedtak på både utvidet bruk av avkjørsel og gravetillatelse etter vegloven. SVV påpeker at langs fylkesvei 128 (Svenskeveien) gjelder det 50 meters byggegrense fra midten av vegen. Siden det kun er en grov plassering av transformatorstasjonen i detaljplankartet ønsker SVV at dette redegjøres for i videre planarbeid.

Motvindkraft har i brev vedlagt kommunens høringsuttalelse kommet med kommentarer til MTA- og detaljplanen. Motvindkraft mener MTA-planen bør inneholde en beskrivelse av hvordan brann og sikkerhet skal ivaretas i anleggs- og driftsperioden, og viser til vilkår om MTA (nr. 15) i anleggskonsesjonen. Videre vises det til vilkår 24 i anleggskonsesjonen og at MTA-planen mangler en vurdering av planområdets lynintensitet og hvordan vindkraftverket er beskyttet mot lynskader. Dette mener de bør sees i sammenheng med punktet over.

Motvindkraft mener det må stå i MTA-planen at det skal benyttes hinderbelysning som aktiveres av luftfartøy/ passiv lysmerking. Motvindkraft reagerer på Forsvaret sine krav til merking av turbiner ref. MTA kapittel 8.4 og mener dette vil føre til en enorm lysforurensing. Motvindkraft har fått bekreftelse fra kommunen at tiltakshaver har inngått avtale med kommunen om at det skal benyttes *hinderlys som aktiveres av luftfartøy til merking av turbiner iht forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder*. Det vises også til konsesjonsvilkår 19 hvor det står at «NVE kan kreve tredjeparts verifikasjon av Forsvarets krav».

Motvindkraft påpeker at MTA-planen ikke har omtalt temaet synkrone bevegelser av vindturbinene.

Motvindkraft mener temakartene for støy er lite lesbare pga. for liten målestokk. De vil vite hvor mange hus som ligger innenfor grønn sone og hvor mange personer som bor her. De stiller seg også spørrende til om utfallet i støyberegningen hadde vært annerledes hvis annen metode for støyberegning ble brukt, eks Nord 2000 som konsulenten har valgt å ikke bruke. For at temaet skal være maksimalt utredet mener Motvindkraft at det må lages nye detaljerte støysonekart med de beregninger som er gjort sammen med kompletterende beregninger etter Nord 2000.

Motvindkraft viser også til biolog Spikkeland sin kommentar til planene angående biologisk mangfold i og rundt planområdene. Spikkeland mener det mangler en grundig og helhetlig undersøkelse av det biologiske mangfoldet i området. Spikkeland fremhever et spesielt verdifullt område/dalsøkk ca. 200 meter sørøst for toppen av Joarknatten, og ber tiltakshaver unngå at veitraséen kommer i konflikt med dette området.

Motvindkraft mener faren for tungmetaller i drikkevannet bør utredes grundigere ref. kapittel om drikkevann i MTA, punkt 7.1.1 om aktuelle utfordringer.

Motvindkraft ønsker en mer detaljert beskrivelse av hva som skal gjøres av endringer i Ørje transformatorstasjon, og påpeker at dersom det kommer en egen detaljplan for dette tiltaket må kommunen og naboer bli hørt.

Marker orienteringslag skriver i brev av 23.10.2017 at de per dags dato ikke har inngått noen avtale med utbygger om avbøtende tiltak. Orienteringslaget ber om at vilkåret i anleggskonsesjonen oppfylles før anleggsstart.